

ΕΚΘΕΣΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ ΑΡΘΡΟΥ 4§3 ΤΟΥ Ν. 2265/1994

ΩΣ ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΕΚΔΟΣΗΣ ΕΝΤΟΛΩΝ ΑΦΑΙΡΕΣΗΣ ΚΑΙ
ΕΛΕΓΧΟΥ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΩΝ ΕΝΤΟΛΩΝ ΑΦΑΙΡΕΣΗΣ
ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΥ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

2023

ΕΚΘΕΣΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2023

ΤΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 4 § 3 ΤΟΥ Ν. 2265/1994
ΩΣ ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΕΚΔΟΣΗΣ ΕΝΤΟΛΩΝ ΑΦΑΙΡΕΣΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ
ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΩΝ ΕΝΤΟΛΩΝ ΑΦΑΙΡΕΣΗΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΥ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	2
ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ ΕΚΘΕΣΗΣ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ	3
ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ	4
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	5
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ	5
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	8

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στις 20.11.2023 δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (Α/189) ο νόμος 5067/2023 «Εφαρμογή διατάξεων του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/784 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2021 σχετικά με την πρόληψη της διάδοσης τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο και λοιπές ρυθμίσεις του Υπουργείου Δικαιοσύνης».

Με τον παραπάνω νόμο ορίστηκαν οι αρμόδιες εθνικές αρχές για την έκδοση εντολών αφαίρεσης διαδικτυακού τρομοκρατικού περιεχομένου (με τα αντίστοιχα σημεία επαφής με αυτές), για τον έλεγχο των διασυνοριακών εντολών αφαίρεσης τέτοιου περιεχομένου, για την εποπτεία της εφαρμογής από τους παρόχους υπηρεσιών φιλοξενίας των ειδικών μέτρων για την πρόληψη και αντιμετώπιση της κατάχρησης των υπηρεσιών φιλοξενίας για τη διάδοση τρομοκρατικού περιεχομένου, καθώς και για την επιβολή κυρώσεων για τις προβλεπόμενες στον Κανονισμό παραβάσεις.

Περαιτέρω, με τον ίδιο νόμο καθορίστηκε ποιες από τις προβλεπόμενες στον Κανονισμό παραβάσεις συνιστούν αξιόποινες πράξεις κατά το ελληνικό δίκαιο και ποιές αποτελούν διοικητικές παραβάσεις ενώ παράλληλα καθορίστηκαν κατά περίπτωση και οι προβλεπόμενες διοικητικές ή ποινικές κυρώσεις.

Επίσης, προβλέφθηκε η διαδικασία έννομης προστασίας των παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας και των παρόχων περιεχομένου για τους οποίους εκδόθηκε εντολή αφαίρεσης τρομοκρατικού περιεχομένου καθώς και το δικαίωμα δικαστικής προσφυγής κατά των αποφάσεων επιβολής διοικητικών κυρώσεων για παραβάσεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/784¹ ή παραβάσεις των διατάξεων του Ν. 5067/2023.

Τέλος, με τον ίδιο νόμο προβλέφθηκε ο τρόπος συμμόρφωσης των αρμοδίων εθνικών αρχών, των παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας και του Υπουργείου Δικαιοσύνης προς τις υποχρεώσεις διαφάνειας και ενημέρωσης της Επιτροπής της ΕΕ, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 7, 8 και 20 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/784.

Από τη δημοσίευση του Ν. 5067/2023 στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, δηλαδή από την 20.11.2023 και εντεύθεν, η Ελλάδα άρχισε και πρακτικά να εφαρμόζει τον

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/784 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2021, σχετικά με την πρόληψη της διάδοσης τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο (ΕΕ L 172 της 17.05.2021, σ. 79)

Κανονισμό (ΕΕ) 784/2021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την πρόληψη της διάδοσης τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο.

ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ ΕΚΘΕΣΗΣ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ

Η παρούσα έκθεση διαφάνειας συντάσσεται σύμφωνα με αυτά που προβλέπονται στο άρθρο 8 § 1 του Κανονισμού (ΕΕ) 784/2021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και τα άρθρα 5 § 1 περ. α' και 18 του Ν. 5067/2023.

Το άρθρο 8 § 1 του Κανονισμού (ΕΕ) 784/2021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ορίζει τα εξής:

«1. Οι αρμόδιες αρχές δημοσιεύουν ετήσιες εκθέσεις διαφάνειας σχετικά με τις δραστηριότητές τους δυνάμει του παρόντος κανονισμού. Οι εκθέσεις αυτές περιλαμβάνουν τουλάχιστον τις ακόλουθες πληροφορίες σε σχέση με το δεδομένο ημερολογιακό έτος:

α) τον αριθμό των εντολών αφαίρεσης που εκδόθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 3 προσδιορίζοντας τον αριθμό των εντολών αφαίρεσης βάσει του άρθρου 4 παράγραφος 1, τον αριθμό των εντολών αφαίρεσης που ελέγχθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 4, και πληροφορίες σχετικά με την εκτέλεση των εν λόγω εντολών αφαίρεσης από τους οικείους πάροχους υπηρεσιών φιλοξενίας, συμπεριλαμβανομένου, σε κάθε περίπτωση, του αριθμού των υποθέσεων στις οποίες το τρομοκρατικό περιεχόμενο αφαιρέθηκε ή απενεργοποιήθηκε η πρόσβαση σε αυτό και τον αριθμό των υποθέσεων στις οποίες το τρομοκρατικό περιεχόμενο δεν αφαιρέθηκε ή δεν απενεργοποιήθηκε·

β) τον αριθμό των αποφάσεων οι οποίες ελήφθησαν σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφοι 4, 6 ή 7 και πληροφορίες σχετικά με την εκτέλεση των εν λόγω αποφάσεων από τους πάροχους υπηρεσιών φιλοξενίας, συμπεριλαμβανομένης περιγραφής των ειδικών μέτρων·

γ) τον αριθμό των υποθέσεων στις οποίες εντολές αφαίρεσης και αποφάσεις οι οποίες ελήφθησαν σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 4 και 6 αποτέλεσαν αντικείμενο διοικητικής ή δικαστικής προσφυγής και πληροφορίες σχετικά με την έκβαση των σχετικών διαδικασιών·

δ) τον αριθμό των αποφάσεων επιβολής κυρώσεων δυνάμει του άρθρου 18 και περιγραφή του είδους της επιβληθείσας κύρωσης.»

Το άρθρο 5 § 1 περ. α' του Ν. 5067/2023 ορίζει ως αρμόδιες εθνικές αρχές για την έκδοση εντολών αφαίρεσης διαδικτυακού τρομοκρατικού περιεχομένου καθώς και για τον έλεγχο των διασυννοριακών εντολών αφαίρεσης αφενός ο εισαγγελικός λειτουργός του άρθρου 4 § 3 του Ν. 2265/1994 όπως ισχύει, και αφετέρου ο εισαγγελικός λειτουργός του άρθρου 5 § 2 του Ν. 3649/2008 όπως ισχύει, ο οποίος έχει συντρέχουσα αρμοδιότητα με τον προηγούμενο στις περιπτώσεις περιεχομένου που αφορά στη δράση τρομοκρατικών οργανώσεων και αποκλειστική αρμοδιότητα έκδοσης εντολών αφαίρεσης διαδικτυακού τρομοκρατικού περιεχομένου στις περιπτώσεις συνεργασίας της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών με τις αντίστοιχες υπηρεσίες άλλων χωρών.

Το άρθρο 18 του Ν. 5067/2023 ορίζει ότι:

«1. Οι εθνικές αρχές της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 5 και του άρθρου 8 συντάσσουν, έως το τέλος Φεβρουαρίου κάθε έτους, ετήσιες εκθέσεις διαφάνειας για το προηγούμενο ημερολογιακό έτος, οι οποίες περιέχουν τουλάχιστον τις απαιτούμενες, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/784, πληροφορίες, που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της κάθε μίας.

2. Στην ετήσια έκθεση διαφάνειας που συντάσσεται από τις εθνικές αρχές του άρθρου 5 περιλαμβάνονται επιπλέον πληροφορίες για: α) τον αριθμό των εντολών αφαίρεσης κατά των οποίων ασκήθηκε προσφυγή και την έκβαση των σχετικών διαδικασιών, β) τον αριθμό των αποφάσεων με τις οποίες επιβλήθηκαν ποινικές κυρώσεις για πράξεις του άρθρου 12 του παρόντος και το είδος των ποινικών κυρώσεων που επιβλήθηκαν.

3. Για τους σκοπούς της παρ. 2, οι καθ' ύλην και κατά τόπον αρμόδιες εισαγγελικές και δικαστικές αρχές, εντός του πρώτου δεκαημέρου εκάστου έτους, αποστέλλουν τις πληροφορίες που αναφέρονται σε αυτήν και αφορούν το προηγούμενο ημερολογιακό έτος, στις εθνικές αρχές του άρθρου 5.

4. Οι ετήσιες εκθέσεις διαφάνειας της παρ. 1 υποβάλλονται άμεσα στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσιεύονται στην επίσημη ιστοσελίδα της ΕΕΤΤ μόλις περιέλθουν σε αυτήν και το αργότερο εντός είκοσι (20) ημερών από την παραλαβή τους.»

Επομένως, και σύμφωνα με τις προεκτεθείσες διατάξεις νόμου, ο εισαγγελικός λειτουργός του άρθρου 4 § 3 του Ν. 2265/1994 υποχρεούται να συντάξει ετήσια έκθεση διαφάνειας σχετικά με τις εντολές αφαίρεσης διαδικτυακού τρομοκρατικού περιεχομένου που εξέδωσε ο ίδιος, τις διασυνοριακές εντολές αφαίρεσης που περιήλθαν σε αυτόν, τις προσφυγές που ασκήθηκαν κατά των κατά τα ανωτέρω εντολών αφαίρεσης καθώς και τις ποινικές κυρώσεις που επιβλήθηκαν για παραβάσεις υποχρεώσεων που επιβλήθηκαν με τις ανωτέρω εντολές αφαίρεσης.

ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Λόγω της αναφερθείσας στην προηγούμενη ενότητα κατανομής της αρμοδιότητας έκδοσης εντολών αφαίρεσης διαδικτυακού περιεχομένου και ελέγχου διασυνοριακών εντολών αφαίρεσης τέτοιου περιεχομένου μεταξύ δύο διαφορετικών εισαγγελικών αρχών, ήτοι του εισαγγελικού λειτουργού του άρθρου 4 § 3 του Ν. 2265/1994 και του εισαγγελικού λειτουργού του άρθρου 5 § 2 του Ν. 3649/2008, οι οποίοι αν και ενεργούν αυτόνομα, σε ορισμένες περιπτώσεις έχουν συντρέχουσα αρμοδιότητα, καθίσταται προφανές ότι η παρούσα έκθεση περιορίζεται μόνο στις πληροφορίες που αφορούν τη δράση του συντάκτη της, δηλαδή του εισαγγελικού λειτουργού του άρθρου 4 § 3 του Ν. 2265/1994.

Στην παρούσα έκθεση διαφάνειας δεν περιλαμβάνονται πληροφορίες για εντολές αφαίρεσης που εκδόθηκαν ή διασυνοριακές εντολές αφαίρεσης που χειρίστηκε ο εισαγγελικός λειτουργός του άρθρου 5 § 2 του Ν. 3649/2008, ούτε πληροφορίες για τυχόν

ασκηθείσες προσφυγές ή επιβληθείσες ποινικές κυρώσεις σχετικά με αυτές τις εντολές αφαίρεσης.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Όπως ήδη αναφέρθηκε στην Εισαγωγή, η εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 784/2021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, άρχισε με τη δημοσίευση του Ν. 5067/2023 στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, δηλαδή στις 20.11.2023. Εκτοτε, λόγω και του μικρού χρονικού διαστήματος που μεσολάβησε έως την 31.12.2023 δεν χρειάστηκε να εκδοθεί καμμία εντολή αφαίρεσης διαδικτυακού τρομοκρατικού περιεχομένου, ούτε περιήλθε στον εισαγγελικό λειτουργό του άρθρου 4 § 3 του Ν. 2265/1994 οποιαδήποτε διασυννοριακή εντολή αφαίρεσης τέτοιου περιεχομένου. Συνακόλουθα δεν τίθεται θέμα άσκησης προσφυγής κατά εντολής αφαίρεσης ούτε επιβολής ποινικών κυρώσεων για μη συμμόρφωση προς εντολή αφαίρεσης.

Συνοψίζοντας, όλες οι πληροφορίες σχετικά με τη δραστηριότητα του εισαγγελικού λειτουργού του άρθρου 4 § 3 του Ν. 2265/1994 αποτυπώνονται συγκεντρωτικά στον παρακάτω πίνακα:

Συνολικός αριθμός εντολών αφαίρεσης	0
Αριθμός διασυννοριακών εντολών αφαίρεσης που εκδόθηκαν	0
Αριθμός διασυννοριακών εντολών αφαίρεσης που ελέγχθηκαν	0
Εντολές αφαίρεσης που αποτέλεσαν αντικείμενο δικαστικής προσφυγής	0
Αποφάσεις με τις οποίες επιβλήθηκαν ποινικές κυρώσεις	0

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Αξίζει να σημειωθεί ότι, παρά τη μη έκδοση εντολών αφαίρεσης για τους λόγους που αναφέρθηκαν ανωτέρω, προέκυψε μία (01) περίπτωση δημόσιου διαδικτυακού τρομοκρατικού περιεχομένου, στο αμέσως προηγούμενο της ψήφισης του Ν. 5067/2023

χρονικό διάστημα. Δοθέντος ότι η έκδοση εντολής αφαίρεσης κατ' εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 784/2021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, ήταν αντικειμενικά αδύνατη λόγω μη ύπαρξης αρμόδιας προς τούτο εθνικής αρχής, οι διαθέσιμες επιλογές για την αντιμετώπιση της περίπτωσης αυτής ήταν οι εξής δύο: α) Η ενεργοποίηση του άρθρου 36 Α του Ν. 4689/2020 (Α' 103), περί δημόσιας υποκίνησης σε τέλεση τρομοκρατικού εγκλήματος μέσω διαδικτύου, με την έκδοση από τον εισαγγελικό λειτουργό του άρθρου 4 § 3 του Ν. 2265/1994, διατάξεως απευθυνόμενης προς του παρόχους υπηρεσιών διαδικτύου στην Ελλάδα, για διακοπή της πρόσβασης στη διεύθυνση διαδικτυακού πρωτοκόλλου (IP address) ή όνομα χώρου (domain name) που φιλοξενεί το περιεχόμενο ή σε όλα τα παραπάνω, η οποία στην προκειμένη περίπτωση αποκλείστηκε ως δυσανάλογα επαχθής για τον πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας (HSP) αλλά κυρίως για το σύνολο των φιλοξενούμενων από αυτόν, παρόχων νόμιμου περιεχομένου το οποίο θα καθίστατο απολύτως μη προσβάσιμο από την Ελλάδα. β) Η υποβολή αναγγελίας (referral) προς τον πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας που φιλοξενούσε το τρομοκρατικό περιεχόμενο, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη Σύσταση (ΕΕ) 2018/334 της Επιτροπής², η οποία και επιλέχθηκε ως λιγότερο επαχθής και απολύτως αναγκαία. Ωστόσο η διαδικασία αυτή αποδείχθηκε λιγότερο αποτελεσματική καθόσον τελικά δεν αφαιρέθηκαν όλες οι αναρτήσεις που κρίθηκαν τρομοκρατικές αλλά μόνο αυτές που κρίθηκαν ως τέτοιες από τον αποδέκτη της αναφοράς, πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας.

Ειδικότερα, στο διάστημα που προηγήθηκε της δημοσίευσης του Ν. 5067/2023 και συγκεκριμένα την 31.10.2023, δηλαδή αμέσως μετά την τρομοκρατικής επίθεσης της 7^{ης} Οκτωβρίου 2023 της HAMAS εναντίον αμάχων στο Ισραήλ και την έναρξη των εχθροπραξιών στην Παλαιστίνη, η Διεύθυνση Αντιμετώπισης Ειδικών Εγκλημάτων Βίας (Δ.Α.Ε.Ε.Β.) της Ελληνικής Αστυνομίας, που ασχολείται με υποθέσεις τρομοκρατίας και η οποία εποπτεύεται από τον εισαγγελικό λειτουργό του άρθρου 4 § 3 του Ν. 2265/1994, εντόπισε δημόσιο διαδικτυακό τρομοκρατικό περιεχόμενο και συγκεκριμένα αναρτήσεις επτά (07) κειμένων και ένα (01) βίντεο, στην αραβική γλώσσα στο ελεύθερα προσβάσιμο περιεχόμενο λογαριασμού στο μέσο κοινωνικής δικτύωσης «Facebook», οι οποίες καλούσαν και προέτρεπαν σε δολοφονίες, βασανιστήρια και JIHAD, εξυμνώντας παράλληλα τη δράση της HAMAS. Δοθέντος του ότι, αφενός, ο εφαρμοστικός νόμος του Κανονισμού (ΕΕ)

² Σύσταση (ΕΕ) 2018/334 της Επιτροπής, της 1ης Μαρτίου 2018, σχετικά με μέτρα για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του παράνομου περιεχομένου στο διαδίκτυο (ΕΕ L 63 της 6.3.2018, σ. 50).

784/2021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου δεν είχε ακόμα εκδοθεί και ως εκ τούτου δεν υπήρχε αρμόδια εθνική αρχή για την έκδοση εντολής αφαίρεσης και αφετέρου ελλείπει προηγούμενης εμπειρίας υποβολής αναγγελίας (referral) τρομοκρατικού περιεχομένου προς πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας (HSP) υπήρχε ο φόβος μετά την αναφορά να χαθεί η πρόσβαση στο παράνομο περιεχόμενο και για το λόγο αυτό να μην μπορεί να κατηγορηθεί ο συντάκτης του, αποφασίστηκε να προηγηθεί η απαραίτητη αστυνομική προανάκριση για την αξιόποινη πράξη της κατ' εξακολούθηση δημόσιας υποκίνησης σε τρομοκρατία (άρθρ. 187Α § 6 ΠΚ) προκειμένου να μεταφραστούν επίσημα οι δημόσιες διαδικτυακές αναρτήσεις και να εντοπιστεί και ταυτοποιηθεί ο συντάκτης αυτών και αφού υποβληθεί η δικογραφία στην κατά τόπον αρμόδια Εισαγγελική Αρχή, να ακολουθήσει η υποβολή της σχετικής αναγγελίας (referral) τρομοκρατικού περιεχομένου προς τον πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας (HSP).

Από την αστυνομική προανάκριση που διενήργησε η Δ.Α.Ε.Ε.Β. ταυτοποιήθηκε ως συντάκτης των επίμαχων αναρτήσεων ένας υπήκοος Αιγύπτου διαμένων νόμιμα στην πόλη των Χανίων Κρήτης, οπότε η σχηματισθείσα δικογραφία για την αξιόποινη πράξη της κατ' εξακολούθηση δημόσιας υποκίνησης σε τρομοκρατία (άρθρ. 98 και 187Α § 6 ΠΚ) υποβλήθηκε την 04.11.2023 στην Εισαγγελέα Πρωτοδικών Χανίων, η οποία και παρήγγειλε τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης.

Ακολούθησε διαβούλευση μεταξύ του εισαγγελικού λειτουργού του άρθρου 4 § 3 του Ν. 2265/1994 και της Εισαγγελέως Πρωτοδικών Χανίων που επελήφθη της άνω δικογραφίας, προκειμένου να αποφασιστεί ποιος από τους δύο εισαγγελικούς λειτουργούς θα επιμεληθεί για την υποβολή της αναγγελίας (referral) τρομοκρατικού περιεχομένου προς τον πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας (HSP). Λαμβάνοντας υπ' όψιν το γεγονός ότι μετά την υποβολή της προαναφερθείσας δικογραφίας, η Εισαγγελέας Πρωτοδικών Χανίων κατέστη η μόνη αρμόδια για τον περαιτέρω χειρισμό της υπόθεσης, καταλήξαμε ότι ήταν προτιμότερο να παραγγείλει την υποβολή της κατά τα ανωτέρω αναγγελίας (referral) η Εισαγγελέας Πρωτοδικών Χανίων, ώστε η σχετική αλληλογραφία να ενταχθεί απευθείας στη δικογραφία. Κατόπιν τούτων η Εισαγγελέας Πρωτοδικών Χανίων παρήγγειλε τον Διευθυντή της Δ.Α.Ε.Ε.Β. να προβεί στις νόμιμες ενέργειες για την αφαίρεση του τρομοκρατικού περιεχομένου. Σε εκτέλεση της πιο πάνω εισαγγελικής παραγγελίας, η Δ.Α.Ε.Ε.Β. απέστειλε αυθημερόν σχετικό αίτημα – αναφορά προς τη Διεύθυνση Δίωξης Ηλεκτρονικού

Εγκλήματος, που έχει οριστεί ως εθνικό σημείο επαφής για την εφαρμογή της Σύστασης (ΕΕ) 2018/334 της Επιτροπής, ώστε η τελευταία να προβεί σε αναγγελία (referral) προς την εταιρεία «Meta Platforms Ireland Ltd» για την αφαίρεση ή απενεργοποίηση των συνολικά οκτώ (08) αναρτήσεων – δημοσιεύσεων (κείμενα και βίντεο) υποκίνησης σε τρομοκρατία, που αναφέρθηκαν ανωτέρω. Στο υποβληθέν αίτημα – αναφορά καθώς και στην αναγγελία προς την εταιρεία «Meta Platforms Ireland Ltd» περιλαμβάνονταν πλήρη στοιχεία εντοπισμού και ταυτοποίησης του δημόσιου διαδικτυακού τρομοκρατικού περιεχομένου (URL κάθε μίας από τις επίμαχες αναρτήσεις).

Σε απάντηση της αναγγελίας (referral) αυτής, η εταιρεία «Facebook», με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της 16.11.2023 γνωστοποίησε την αφαίρεση μόνο δύο (02) αναρτήσεων από τις συνολικά οκτώ (08) για τις οποίες ζητήθηκε, με την αιτιολογία ότι οι υπόλοιπες (μη αφαιρεθείσες) δεν παραβίαζαν τα πρότυπα της κοινότητας (Community Standards).

Κατά τον επανέλεγχο που διενήργησε η Δ.Α.Ε.Ε.Β. μετά την λήψη της ανωτέρω απάντησης, στους υπό έλεγχο ελεύθερα προσβάσιμους λογαριασμούς κοινωνικής δικτύωσης Facebook, διαπιστώθηκε ότι εκτός από τις δύο (02) αναρτήσεις που αφαιρέθηκαν από την εταιρεία «Facebook», είχαν αφαιρεθεί και άλλες δύο (02) αναρτήσεις από τις οκτώ (08) συνολικά που περιλαμβάνονταν στην αναγγελία (referral), χωρίς να γνωρίζουμε τον τρόπο και το λόγο αφαίρεσής τους και συνακόλουθα χωρίς να μπορεί να αποκλειστεί ότι αυτές αφαιρέθηκαν αυτοβούλως από τον οικείο πάροχο περιεχομένου.

Τέλος, θεωρούμε σκόπιμο να επισημάνουμε ότι η ποινική έρευνα για την παραπάνω υπόθεση υποκίνησης σε τρομοκρατία βρίσκεται σε εξέλιξη.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

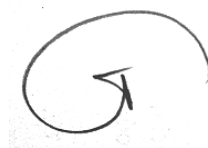
Η αντιμετώπιση του δημόσιου διαδικτυακού περιεχομένου χωρίς τη δυνατότητα έκδοσης εντολής αφαίρεσης κατ' εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/784 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2021 σχετικά με την πρόληψη της διάδοσης τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο είναι μεν εφικτή, μπορεί όμως να μην είναι όσο αποτελεσματική και πλήρης απαιτούν οι περιστάσεις, όπως καταδεικνύει η περίπτωση που αναφέρθηκε προηγουμένως. Και αυτό διότι με τη διαδικασία

της αναγγελίας (referral) σύμφωνα με τη Σύσταση (ΕΕ) 2018/334 της Επιτροπής, η κρίση για το αν το περιεχόμενο είναι παράνομο και εν προκειμένω τρομοκρατικό, επαφίεται στον παρόχο υπηρεσιών φιλοξενίας, ενώ με τη διαδικασία του άρθρου 36 Α του Ν. 4689/2020 (Α' 103), περί δημόσιας υποκίνησης σε τέλεση τρομοκρατικού εγκλήματος μέσω διαδικτύου, η αφαίρεση επιτυγχάνεται με τη διακοπή της πρόσβασης στη διεύθυνση διαδικτυακού πρωτοκόλλου (IP address) ή όνομα χώρου (domain name) που φιλοξενεί το περιεχόμενο ή σε όλα τα παραπάνω, μέσω των παρόχων υπηρεσιών διαδικτύου στην Ελλάδα. Ωστόσο κατά την ενεργοποίηση αυτής της διαδικασίας ελλοχεύει ο κίνδυνος απενεργοποίησης της πρόσβασης και σε πλήθος περιπτώσεων νόμιμου περιεχομένου, με συνέπεια στις περισσότερες περιπτώσεις να μην δικαιολογείται η εφαρμογή της από την αρχή της αναλογικότητας.

Οι παραπάνω αδυναμίες των εναλλακτικών τρόπων αντιμετώπισης του δημόσιου διαδικτυακού τρομοκρατικού περιεχομένου καταδεικνύουν και τη χρησιμότητα του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/784 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, ο οποίος αφενός παρέχει δυνατότητα στις αρμόδιες αρχές να επιβάλλουν απολύτως στοχευμένα την αφαίρεση ή απενεργοποίηση μόνο του περιεχομένου που κρίνουν ως τρομοκρατικό χωρίς να θίγεται άλλο νόμιμο περιεχόμενο και αφετέρου στερεί κατ' αρχήν από τους παρόχους υπηρεσιών φιλοξενίας (HSPs) τη δυνατότητα μη αφαίρεσης δημόσιου τρομοκρατικού περιεχομένου με την αιτιολογία ότι το συγκεκριμένο περιεχόμενο δεν παραβιάζει τα δικά τους πρότυπα ή δεν αποτελεί παράνομο περιεχόμενο κατά τη δική τους άποψη, υποχρεώνοντάς τους σε συμμόρφωση με την εντολή αφαίρεσης και επίλυσης των όποιων αντιρρήσεών τους στα πλαίσια της παρεχομένης σε αυτούς έννομης προστασίας.

Αθήνα, Μάρτιος 2024

Ο Εισαγγελικός Λειτουργός
άρθρου 4 § 3 του Ν. 2265/1994

*Σταματίνα Περιμένη
Εισαγγελέας Εφετών*